

Aaiye Aqeeda Seekhiye

By: **Professor Doctor Syed Talib ur Rahman Shah Hafizahullah**

Nazar e Saani: **Professor Doctor Abdur Rahman Fayuwaai [Jamia al Imam ar Riyadh, Saudi Arabia]**

Professor Doctor Suhail Hasan [Islamia University, Islamabad]

Allah Ta'ala

Q: Musalman banne ke liey kya padhna padta hai?

A: Ash-hadu An Laailaaha Illallaahu wa Ash-hadu Anna Muhammadan Abduhu wa Rasooluhu.

Q: Ise kya kehte hain?

A: Ise Kalma kehte hain.

Q: Kalme ka kya tarjuma hai?

A: Main gawaahi deta/deti hu'n ke Allah Ta'ala ke siwaa koi mabood [barhaq] nahi aur main gawaahi deta/deti hu'n ke Muhammad (ﷺ) us (Allah Ta'ala) ke bande aur iske Rasool hain.

Q: Allah Ta'ala ko aap ne kaise pehchaana?

A: Is duniya mein bahot si nishaaniya'n hain jin se insan Allah Ta'ala ko pehchaan sakta hai. Mislan Din-Raat ka aana jaana, sooraj ka tuloo aur ghuroob hona, sardiyo'n-garmiyo'n ka aana aur jaana, hawaa'o'n ka chalna, barish ka barasna.

Q: Allah Ta'ala ke baare mein aap kya jaante hain?

A: Allah Ta'ala hamei'n paida karne waala, hamein rozi dene waala, hamaari mushkilei'n hal karne waala, hamaari dua'ei'n sunne waala aur hamara mabood e barhaq hai.

Q: Mabood e barhaq kitne hain?

A: Mabood e barhaq ek [1] hai iska koi shareek nahi.

Q: Kya Allah Ta'ala ki aulaad hai?

A: Allah Ta'ala ki na aulaad hai na biwi aur na hi koi rishtedaar hain.

Q: Kya Allah Ta'ala ki baraabari karne waala koi hai?

A: Allah Ta'ala ki baraabari karne waala koi nahi.

Q: Allah Ta'ala kab se hai aur kab tak rahega?

A: Allah Ta'ala hamesha se hai aur wo hamesha rahega.

Q: Surah Iqlaas ka mafhoom kya hai?

A: Keh dijiye Allah Ta'ala ek hai, Allah Ta'ala be niyaaz hai, na iski koi aulaad hai aur na wo kisi ki aulaad hai aur na hi iski koi baraabari karne waala hai.

Kalma

Q: Kya musalman banne ke liey kalma padhlana kaafi hai?

A: Islam mein daqhile ke liey kalma padhna kaafi hai basharte ke dil se iska iqraar ho lekin musalman rehne ke liey aur jannat mein daaqhile ke liey amaal e saleha bhi zarrori hain.

Q: Kya amaal e saleha eman ka hiss hain?

A: Amaal e saleha eman ka hissa hain.

Q: Amaal e saleha ka kya maani hai?

A: Amaal e saleha se muraad wo amaal hain jo khaalis niyyat se kiey jaei'n aur Quran o Hadees se saabit ho'n.

Q: Hamaari najaat kis cheez par hai?

A: Hamaari najaat zubaan o dil se kalme ke iqraar par muzir hai.

Q: Is ki daleel kya hai?

A: Iski daleel ye hai ke Abu Bakr (ؓ) ne Nabi (ﷺ) se poocha ke hamaari najaat kaise hogi? Aap (ﷺ) ne farmaya najaat is kalma par hogi jo main ne apne cha-cha Abu Taalib ke saamne pesh kiya tha aur is ne is ko nahi padha.

Q: Kya Aap (ﷺ) ke cha-cha ki maut Islam par hui?

A: Nahi, balke Abu Taalib ne marte hue ye kaha ke main apne Daada ke deen par marta hu'n.

Q: Kya Abu Taalib Aap (ﷺ) ke deen ko saccha samajhta tha?

A: Haa'n! Abu Taalib kaha karta tha ke aey mere bhateeje mujhe is baat ka pataa hai ke Aap ka deen sab deeno'n mein se sabse saccha deen hai, agar mujhe apne rishtedaaro'n ki malaamat ka dar na hotia to main tere deen ko qubool karleta.

Q: Kya Aap (ﷺ) ke doosre tamaam rishtedaro'n ne kalma padhliya tha?

A: Nahi, Balke Abu Jahal, Abu Lahab waghaira Aap (ﷺ) ke saqht dushman the.

Q: To kya Nabi e Akram (ﷺ) ki wajah se inko faaeda paho'ncha?

A: Nahi, balke ye log jahannam mein jaei'nge aur Abu Taalib ko jahannam mein aag ke jutey pehnaae jae'nge. Jis se iska damagh aise khaulega jaise coolhe par haandiya khaulti hai.

Maabood

Q: Ilaah ka kya maani hai?

A: Ilaah ma'abood ko kehte hain.

Q: Ma'abood ke kya maani hain?

A: Jiski ibaadat ki jae (usey ma'aboo kehte hain).

Q: Hamaara ma'abood kaun hai?

A: Hamaara ma'abood Allah Ta'ala hai.

Q: Ibaadat karne waale ko kya kehte hain?

A: Ibaadat karne waale ko aabid kehte hain.

Q: Allah Ta'ala ke Rasool aabid they ya ma'abood?

A: Allah Ta'ala ke Rasool aabid they.

Q: Kya Allah Ta'al ke alaawa kisi aur ki ibaadat kee jaa sakti hai?

A: Allah Ta'ala ke alaawa kisi ki ibaadat shirdk hai, jo sabse badaa gunaah hai.

Ibaadat

Q: Ibaadat ka kya maani hai?

A: Ibaadat ka maani bandagee hai.

Q: Allah Ta'ala ki ibaadat ka kya maani hai?

A: Insaan apni zabaan, badan, maal se aisey amaal kare jin se Allah Ta'ala ki khushnoodi haasil ho.

Q: Ibaadat ki kitnee qismei'n hain?

A: Ibaadat ki 3 qismein hain. 1. Qauli [T: by mouth] 2. Badanee [T: by body] 3. Maali [T: by wealth]

Q: Qauli ibaadat kisey kehte hain?

A: Insaan apni zabaan se Allah Ta'ala ka zikar kare, ise qauli ibaadat kehte hain.

Q: Badanee ibaadat kisey kehte hain?

A: Insaan apne jism se Allah Ta'al ki ibaadat kare, mislan [T: example] namaz waghaira.

Q: Maali ibaadat se kya muraad hai?

A: Insaan Allah Ta'ala ke raase mein maal kharach karke iski khushnoodi haasil kare. Mislan, qurbaani waghaira. Allah Ta'ala ki ibaadat se eman badhta hai.

Eman

Q: Eman kise kehte hain?

A: Zaban se iqraar, dil se yaqeen, aur azaa [T: Body parts] se amal karna eman kehlaata hai.

Q: Eman e Mujmal kisey kehte hain?

A: Aamantu Billahi – Ke Main Allah Ta'ala Par Eman Laaya.

Q: Eman e Mufasssal kise kehte hain?

A: Aamantu Billahi wa Malaaiqatihee wa Kutubihee wa Rusulihee wal Yaumil Aaqhiri wal Qadri Khairihee wa Sharrihee – Main Eman Laaya Allah Ta'ala par, Iske Farishto'n Par, Iski Kitaabo'n Par, Iske Rasoolo'n Par, Aaqhirat Ke Din Par, Taqdeer Acchee Aur Buree Par.

Q: Eman bil ghaib ka kya maani hai?

A: Wo cheezei'n jinka koi shaqs idraak [T: cannot understand] nahi kar sakta Allah Ta'ala aur iske Nabi ﷺ ke kehne par in par eman laana eman bil ghaib kehlaata hai.

Tauheed

Q: Tauheed ka kya maani hai?

A: Tauheed ka maani Ek (1) maanna, jaanna aur kehna.

Q: Tauheed e Baari Ta'ala ka kya maani hai?

A: Allah Ta'ala ko iski zaat aur asmaa o sifaat mein ek manna.

Q: Tauheed ki kitni qismein hain?

A: Tauheed ki badee badee 3 qismei'n hain. 1. Tauheed e Uloohiyat 2. Tauheed e Raboobiyat 3. Tauheed e Asmaa o Sifaat.

Q: Tauheed e Uloohiyat ka kya maani hai?

A: Tauheed e Uloohiyat ka maani ye hai ke har qism ki ibaadat ko sirf Allah Ta'ala ke liey khaas karna aur iske alaawa har cheez se ibaadat ki nafee karna khuwah wo Malaaeka aur Rasool hi kyou'n na ho'n.

Q: Tauheed e Raboobiyat ka kya maani hai?

A: Iska maani ye hai ke Allah Ta'ala hi zameen o asmaan ka khaaliq o maalik hai. Wohi sab ko rozi deta hai wohi baarish barsaata hai. Isee ke hukam se faslei'n [T: Plants] paida hoti hain, kaaenaat mein wohi tasarruf [T: changes] karta hai, saltanat mein iska koi shareek nahi, naahi iska koi madadgaar aur na hi koi iske hukam ko rad karne waala hai, waghaira.

Q: Tauheed ki teesri qism kaunsi hai?

A: Tauheed ki teesri qism Tauheed e Asmaa o Sifaat hai.

Q: Tauheed e Asmaa o Sifaat kisey kehte hain?

A: Tauheed e Asmaa o Sifaat ye hai ke Allaht Ta'ala ke Asmaa [T: Divine Names of Allah] o Sifaat [T: Attributes] par eman laaya jaae aur is mein kisee ko shareek na kiya jaae.

Q: Kya mushrikeen e Makka kisee Tauheed ko nahi maante the?

A: Mushrikeen e Makka Tauheed e Raboobiyat ko maante the ke Allah Ta'ala Khaaliq, Rabb, Hawaao'n ko chalaane waala, Baadalo'n se baarish barsaane waala, zameen o asmaan ko paida kare waala hai.

Q: Mushrikeen e Makka ki Tauheed ke inkaari the?

A: Wo Tauheed e Uloohiyat ke inkaari the ke sirf Allah Ta'ala hi ki ibaadat ki jaae. Ise se maa'nga jaae. Sirf wohi duaon ka sunne waala hai. Wohi har cheez ka iqhtiyaar rakhta hai.

Q: Kya Tauheed e Raboobiyat ko manne ki wajah se Mushrikeen e Makka ko koi faaeda nahi hua?

A: Tauheed ki ek qism ko maanne ke bawajood inko koi faaeda nahi hoga, balke Allah Ta'al inko hamesha ke liey jahannam mein daaqhil karega.

Q: Tauheed ko maanney waaley ko kya kehte hain?

A: Tauheed ke maanney waaley ko Muwahhid kehte hain.

Q: Tauheed par amal karne ka kya nateeja hoga?

A: Tauheed par amal karne se musalmano'n ke mua'ashre mein aman aur musalmano'n ki hukoomat qaaem hogi. Allah Ta'al muwahhid ko jannat mein daaqhil karega aur isko jahannam ki aag se bachaacyga.

Q: Tauheed ko maanney ka kya faaeda hota hai?

A: Tauheed ko maanney se insaan jannat mein daaqhil hojaata hai.

Q: Allah Ta'al ne har ummat mein ambiyaa bhejey inka paighaam kya tha?

A: Ambiya ka paighaam ye tha ke Allah Ta'ala ki ibaadat karo aur Taaghoot se bacho.

Q: Taaghoot ka kya matlab hai?

A: Har wo cheez jisko Allah Ta'ala ka shareek tehraaya jaae aur wo is par raazi ho taghoot kehlaati hai.

Q: Allah Ta'ala ka apne bando'n par kya haq hai?

A: Allah Ta'ala ka apne bando'n par ye haq hai ke Allah Ta'ala hi ki ibaadat karei'n aur iske saath kisi ko shareek na karei'n.

Q: Bando'n par Allah Ta'ala par kya haq hai?

A: Bando'n ka Allah Ta'ala par ye haq hai ke Allah Ta'ala inhei'n azaab na de jo iske sath kisi ko shareek nahi karte.

Shirk

Q: Shirk kisey kehte hain?

A: Allah Ta'ala ki Uloohiyat, Raboobiyat aur Asmaa o Sifaat main kisee ko shareek karna ya Allah Ta'ala ki zaat aur ehkaam mein ki ko Allah ka shareek samajhna kehlaata hai.

Q: Uloohiyat mein Shirk ke kya maani hain?

A: Allah Ta'ala ke alaawa kisi ko ma'abood e barhaq samajhna uloohiyat mein shirk kehlaata hai.

Q: Ruboobiyat mein shirk ka kya maani hai?

A: Allah Ta'ala ke alaawa kisi ko rab, khaaliq, maalik aur raaziqh waghaira samajhna Raboobiyat mein shirk kehlaata hai.

Q: Asmaa o Sifaat mein shirk ke kya maani hain?

A: Allah Ta'al ke Asmaa e Husna aur Sifaa e A'aliya mein kisee ghair ko shareek karna Asmaa o Sifaat mein shirk kehlaata hai.

Q: Allah Ta'al ki zaat mein shirk ka kya maani hai?

A: Allah Ta'ala ki aulaad, waledain, rishtedaar ya kisee ko Allah Ta'al ka juzz [T: part] banana zaat mein shirk kehlaata hai.

Q: Allah Ta'ala ki sifaat mein shirk ka kya maani hai?

A: Allah Ta'ala ki jo khaas sifaat hain wo sifaat kisee aur mein bhi samajhna sifaat mein shirk hai.

Q: Allah Ta'ala ke ehkaam mein shirk ka kya maani hai?

A: Allah Ta'al ke alaawa kaaenaat [T: Universe] mein kisi aur ka hukam chalaana, har hukam Allah Ta'ala ke hukam ke taabe na karna [T: Not subject to] aur iske khilaaf hukam dena, ehkaam mein shirk kehlaata hai.

Q: Shirk karne waale ko kya kehte hain?

A: Shirk karne waale ko Mushrik kehte hain.

Shirk Ka Anjaam

Q: Kya Allah Ta'ala mushrik ko maaf nahi karega?

A: Shirk karne waala caahe kitna hi ibadat guzaar kyo'n na ho Allah Ta'ala ise maaf nahi karega hatta ke ambiya bhi agar shirk karte to Allah Ta'ala inke amaal bhi zaae kar deta.

Q: Shirk aur kufr ke alaawa kya baaqi gunah maaf ho sakte hain?

A: Allah Ta'al jis shaqs ke gunaah maaf karna caahega maaf kardega aur jiske gunah maaf nahi karna caahega maaf nahi karega.

Q: Gunahon mein sab se badaa gunah kaunsa hai?

A: Sab se badaa gunah Allah Ta'al ke sath shareek tehraana hai.

Q: Agar ek insaan saari umar nekiya'n karta rahe lekin marte hue shirk kar baithe aur baghair tauba kien mar jaae to kya hoga?

A: Wo nekiya'n kuch faaeda nahi dei'ngi iske saare amaal barbaad ho jaaei'nge aur wo jahannam mein daaqhil hoga kyou'nke farmaan e Nabawee ﷺ hai ke amaamaal ka daar-o-madaar khaatme par hai.

Q: Shirk buraa kyou'n hai?

A: Shirk is liey buraa hai ke mushrik Allah Ta'ala ki gustaaqhee karta hai.

Q: Shirk ki kya sazaa hai?

A: Shirk karne waala mushrik hai, mushrik par jannat haraam hai wo hamesha jahannam mein rahega, zaleel o khuwaar aur be yaar o madadgaar ho jaaega.

Mushkil Kushaa

Q: Mushkil kushaa ka kya matlab hai?

A: Mushkil ka maani takleef aur Kushaa ka matlab hai door karna, yaani takaaaleef aur mushkilaat ko door karne waala aur inko hal karne waala.

Q: Mushkil kusha kaun hai?

A: Allah Ta'ala mushkil kusha hai.

Q: Kya Allah Ta'ala ke alaawa koi mushkil kushaa nahi?

A: Allah Ta'al ke alaawa koi bhi mushkil kushaa nahi.

Q: Allah Ta'ala ke alaawa kisee aur ko mushkil kushaa samajhna kaisa hai?

A: Allah Ta'ala ke alaawa kisee aur ko mushkil kushaa samajhna shirk hai.

Q: Maqhloq mein se Nabi, Sahaabi, ya Walee maqhloq [T: creations] ki mushkilei'n hal kyou'n nahi kar sakte?
A: Is liey ke Ambiyaa, Sahaaba aur Auliya nafa'a [T: Profit] o nuqsan [T: Loss] ke maalik nahi wo khud mushkilo'n aur museebato'n ka shikaar hue. Wo khud apni mushkil hal na kar sake to hamaari kaise karei'nge.

Q: Kya qabar waale auliya, maqhloq ki mushkilei'n hal nahi kar sakte?
A: Mushkilei'n hal karna to ek taraf wo to hamaari mushkilaat sun bhi nahi sakte.

Q: Wo maqhloq ki mushkilaat kaise nahi sun sakte?
A: In mein sunne ki taaqat nahi, agar bil fa ۞ in mein sunne ki taaqat bhi ho to maqhloq mein se ziyaada ta'adaad haiwaanaat ki hai.
- Auliya inki zabaan se waaqif nahi to inki mushkilaat kaise sunnei'nge?
- Qabar waale gu'ngo'n ki mushkilaat kaise sun sakte hain?, jabke wo bol kar nahi batlaa sakte.

Q: Kya qabar waale aam insano'n ki mushkilaat sun sakte hain?
A: Qabar waale aam insano'n ki baat sunne ke bhi qaabil nahi.

Q: Qabar waale aam insano'n ki mushkilaat kaise nahi sun sakte?
A: Is liey ke wo to murda hain aur agar kisi zinda shaqs ko bhi qabar mein dafan kar diya jae to itnee miti ki wajah se wo bhi awaaz na sun sake.

Q: Kya Allah Ta'ala inko sunaa nahi sakta?
A: Allah Ta'ala caahe to pattahar ko bhi sunaa sakta hai. Aur phir bulwaa sakta hai, lehaaza ye nahi kahaa jaaega ke patthar sunta hai aur bolta hai.

Q: To kya jo log qabaro'n par jaa kar apni haajaat murdo'n ko batlaate hain, wo aqal mand nahi?
A: Wo wohi kaam karte hain jo mushrikeen e makaa apne buto'n ke saamne karte the, Allah Ta'al inko hidaayat de.

Q: Lekin inke kaam to ho jaate hain?
A: Kaam to buto'n se maangne waalo'n ke bhi ho jaate hain. Dar asal kaam Allah Ta'ala hi karta hai. Koi halaal tareeqe se maa'nge ise halaal tareeqe se deta hai aur jo haraam tareeqe se maa'nge ise haraam tareeqe se deta hai.

Q: Halal o Haram tareeqa kya hai?
A: Allah Ta'ala se maa'ngna Halaal tareeqa hai aur Qabaro'n se maa'ngna Haraam tareeqa hai.

Haajat Rawaa

Q: Haajat rawaa ka kya maani hai?
A: Haajato'n [T: Needs] aur Zaroorato'n [T: Requirements] ko poora karne waala.

Q: Haajat rawaa kaun hai?
A: Haajat rawaa sirf Allah Ta'ala hai.

Q: Kya ambiyaa aur Auliya bhi haajat rawaa nahi?
A: Haajat rawaa sirf Allah Ta'ala ki sifat hai aur Allah Ta'ala ki is sifat mein na ambiya shareek ban sakte hain aur na auliya.

Q: Kya Allah Ta'ala ke alaawa bhi koi haajat rawaa hai?
A: Nahi, Allah Ta'ala ke alaawa koi bhi haajat rawaa nahi hai.

Q: Agar koi shaqs Allah Ta'ala ke alaawa kisi aur ko haajat rawaa samjhe?
A: Ye Allah Ta'ala ke sath shirk hai wo mushrik hai.

Q: Allah Ta'ala ke alaawa koi aur haajat rawaa kyo'n nahi kar sakta?

A: Is liey ke iske paas Allah Ta'ala ke khazano'n mein se kuch bhi nahi. Aulaad Allah Ta'ala hi deta hai. Kaarobar mein nafa isi ke haath mein hai. Gha har cheez iske qabza e qudrat mein hai.

Kaar Saaz

Q: Kaar Saaz ka kya matlab hai?

A: Kaar Saaz ka matlab kaam banaane aur bigdey hue kaam sawaarne waala hai.

Q: Kaar Saaz kaun hai?

A: Sirf Allah Ta'ala hi Kaar Saaz hai.

Q: Kya Allah Ta'ala ke alaawa koi aur Kaar Saaz hai?

A: Nabi ya Walee, maqhllooq mein se koi bhi Kaar Saaz nahi. Allah Ta'ala ke alaawa na koi kaam sawaar sakta hai aur na bigaad sakta hai.

Q: Ambiya aur Auliya kaam sawaarne ke liey kisko pukarte rahe?

A: Ambiya aur Auliya kaam sawaarne ke liey Allah Ta'ala heeko pukarte rahe.

Madadgaar

Q: Madadgaar ka kya matlab hai?

A: Madad karne waala.

Q: Hamaara madadgaar kaun hai?

A: Hamaara madadgaar sirf Allah Ta'ala hai.

Q: Kya Allah Ta'ala ke alaawa koi Nabi ya Walee madadgaar nahi hosakta?

A: Allah Ta'ala ke alaawa koi bhi madadgaar nahi hosakta.

Q: Ambiya kis se madad maangte the?

A: Allah Ta'ala se maangte the jaisa ke hamaare Nabi ne jang e badar ke mauqe par Allah Ta'ala se madad maa'ngae.

Q: Allah Ta'ala ke alaawa kisi aur se madad maangna kaisa hai?

A: Allah Ta'ala ke alaawa kisi aur se madad maangna shirk hai.

Q: Allah Ta'ala ke alaawa koi aur madadgaar kyou'n nahi?

A: Is liey ke wo to khud apni madad bhi nahi kar sakte.

Q: Kya Auliya aur Ambiya apni madad bhi nahi kar sakte?

A: Auliya aur Ambiya apni madad bhi nahi kar sakte. Hazrat Ali ( ) shaheed hue aur wo apni madad na kar sake. Nabi e Kareem jang e ohad mein zakhmee hue aur apni madad na kar sake.

Aulaad Nawaaz

Q: Aulaad kaun deta hai?

A: Aulaad Allah Ta'ala deta hai. Jisko caahe ladke deta hai, jis ko caahe ladkiyaa'n deta hai. Jisko caahe miley jule [T: Both boy & girl] aur jisko caahe kuch bhi nahi deta.

Q: Ambiya aulaad kis se maangte rahe?

A: Ambiya Aulaad Allah Ta'al se hi aulaad maangte rahe.

Q: Kya qabar wale aulaad nahi desakte?

A: Qabar wale auliya apni zindagi mein kisi ko aulaad dene ke qaabil nahi the, marne ke baad kaise dei'nge.

Q: Kya ambiya bhi aulaad nahi de sakte?

A: Ambiya bhi kisi ko aulaad nahi de sakte.

Q: Aise ambiya ka naam batlaei'n jinhei'n Allah Ta'ala ne budhaape mein aulaad di?

A: Ibraheem (A) aur Zakaria (a)

Q: Allah Ta'al ne kis ko baghair shauhar ke aulaad di?

A: Mariyam (A)

Q: Baghair maa'n baap ke Allah T'ala ne kisko paida kiya?

A: Hazrat Aadam aur Hazrat Hawwa (A) ko.

Q: Haiwaanaat kiski qabar par jaakar dua maangte hain?

A: Haiwaanaat kisi qabar par nahi jaate inko bhi Allh Ta'al hi aulaad deta hai.

Q: Baaz logo'n ki qabar par nazar maanne ke baad aulaad paida hoti hai?

A: Mushrikeen o kuffar bhi yehi kehte hain ke buto'n ka nazraana dene se aulaad milti hai. Qabar waale se maango ya but [T: idol] se maango, deta sirf Allah Ta'ala hi hai.

Q: Qabro'n par jaa kar inse aulaad maangna kaisa hai?

A: Shirk hai.

Q: Kya auliya aur ambiya apne gharwaalon ko bhi aulaad nahi de sakte?

A: Auliya aur Ambiya khud apne bhi Khaaliq nahi. Allah Ta'al hi ne inhei'n paida kiya aur wo apne ghar waalo'n ko bhi aulaad nahi de sakte.

Shaafi

Q: Shaafi ka kya matlab hai?

A: Shifaa dene waala.

Q: Shifaa dene waala kaun hai?

A: Shifaa dene waala Allah Ta'ala hai.

Q: Allah Ta'ala ke alaawa koi aur shifaa de sakta hai?

A: Allah Ta'ala ke alaawa koi aur shifaa nahi de sakta.

Q: Kya qabar ki mitti khaane se shifaa mil jaati hai?

A: Qabar ki mitti khaane se shifaa nahi milti.

Q: Allah Ta'ala shifaa na dena caahe to kya Doctor aur Hakeem ki dawaai se araam aajaaega?

A: Jab tak Allah Ta'ala na caahe araam nahi aaega.

Q: Ambiya kis se shifaa talab karte the?

A: Allah Ta'ala se.

Q: Kya peero'n, faqero'n ke hath mein shifaa hai?

A: Kisi ke haath mein shifaa nahi hai.

Q: Kya mazaaro'n par mannatei'n maangne aur wahaa'n ke tawaaf karne se shifaa mil jaati hai?

A: Ye shirkiya kaam hai is tarha gunaah to milta hai shifaa nahi.

Raaziqh

Q: Raaziqh ka kya matlab hai?

A: Rizqh (rozee) dene waala.

Q: Hamaara raaziqh kaun hai?

A: Hamaara aur saari kaaenath ka raaziqh sirf Allah Ta'ala hai.

Q: Kya sirf Allah Ta'ala hi raaziqh hai? Qabar waale raaziqh nahi?

A: Qabar waale faut [T: Dead] ho chuke hain, ye murde raaziqh kaise ban sakte hain. Koi zinda shaqs bhi raaziqh nahi, sirf Allah Ta'ala hi raaziqh hai.

Q: Baaz log kaarobaar mein taraqqi ke liey qabaro'n par jaa kat inko pukaarte hain.

A: Aisaa karna shirk hai.

Q: Kaarobaar mein taraqqi aur tanzlee [T: decline, kiske haath mein hai?

A: Allah Ta'ala ke haath mein hai wo jiska cahe kaarobaar wasee karde aur jiska caahe tang karde.

Q: Kaarobarr mein taraqqi kaise hoti hai?

A: Allah Ta'ala ka shukar adaa karne se.

Q: Kya Ta'aweez [T: Amulets] waghaira karne se kaarobaar nahi chamakta?

A: Kaarobaar sirf Allah Ta'ala hi chamkata hai, ta'aweezo'n se nahi chamakta.

Q: Kya auliya apna kaarobaar bhi wasee nahi kar sakte?

A: Auliya ho'n ya ambiya sab Allah Ta'ala ke mohtaaj hain. Allah Ta'ala jiska kaarobaar caahe wasee karde jiska caahe tang karde.

Isteghaasa

Q: Isteghaasa ka kya matlab hai?

A: Isteghaasa ka maani faryaad karna hai.

Q: Faryaad kaun qubool karta hai?

A: Allah Ta'ala faryaad qubool karne waala hai.

Q: Kya Allah Ta'ala ke alaawa bhi koi faryaad qubool karne ki taaqat rakhta hai?

A: Allah Ta'ala ke alaawa koi aur faryaad qubool karne ki taaqat nahi rakhta.

Q: Kya Allah Ta'ala ke alaawa Auliya aur Ambiya bhi faryaad qubool nahi kar sakte?

A: Auliya aur Ambiya bhi faryaad qubool nahi kar sakte.

Q: Auliya aur Ambiya faryaad qubool kyou'n nahi kar sakte?

A: Is liey ke wo khud mohtaaj hain aur apna isteghaasa bhi Allah Ta'ala ke saamne pesh karte hain.

Q: Jo shaqs ye aqeeda rakhe ke Allah Ta'ala ke alaawa Auliya, Ambiyaa bhi faryaad qubool kar sakte hain?

A: Aisa aqeeda rakhna shirk hai aise aisaey aqeede se tauba karni caahiey wagarna ise hamesha ke liey jahannam dhakel diyaa jaaey ga.

Muqhtaar e Kul

Q: Muqhtaar e Kul ka kya matlab hai?

A: Jiske paas har cheez ka iqhtiyaar ho. Ise muqhtaar e kul kehte hain.

Q: Har cheez ka iqhtiyaar kiske paas hai?

A: Har cheez ka iqhtiyaar sirf Allah Ta'ala ke paas hai.

Q: Kya Nabi e Akram ﷺ bhi muqhtaar e kul nahi?

A: Nahi, Nabi e Akram ﷺ bhi muqhtaar e kul nahi hain. Agar Aap ﷺ muqhtaar e kul hote to tamaam mushrikeen e makka aur yahoodiyo'n waghaira ko musalmaan na banaalete? Khaas kar apne cha-cha Abu Taalib ko.

Q: Baaz logo'n ka khayaal hai ke Allah Ta'ala ke Rasool ﷺ jo caahei'n kar sakte the.

A: Agar aisaa hi hai to Jang e Ohad mein 70 Sahaaba (رضي الله عنهم) bashamool Sayyadush Shohada Hamza (رضي الله عنه) kyo'n shaheed hue? Aur musalmaano'n ko itna badaa khasaara kyo'n bardaasht karna padaa? Kya Allah Ta'ala ke Rasool ﷺ aisa caahte the?

Q: Agar ambiyaa aur auliya muqhtaar e kul nahi to ham aur in mein kya farq hai?

A: Ham aur wo insaan hain wo bhi aur ham bhi Allah Ta'ala ki sifaat mein shareek nahi ho sakte ambiya kaaenaat mein sab se bargazeeda aur afzal hote hain. Isee tarha auliya ka bhi aam insaano'n se ooncha maqaam hota hai.

Razaa

Q: Ma ﷻ ee ya caahat kiski chalti hai?

A: Allah Ta'ala ki.

Q: Kya Allah Ta'ala ki ma ﷻ ee ke baghair koi kaam nahi hota?

A: Nahee, Allah Ta'ala ki ma ﷻ i ke baghair koi kaam nahi ho sakta.

Q: Kya kisee Nabi ya Walee ke caahne se saare kaam nahi hote?

A: Nabi ya walee ke caahne se bhi koi kaam nahi hota, jab tak ke Allah Ta'ala na caahe.

Q: Jab tak ke Allah Ta'ala na caahe koi kaam nahi hota. Iski misaal bayaan karei'n.

A: Nabi e Akram ﷺ caahte the, ke Aap ﷺ ke cha-cha aur sab Makka waale musalmaan ho jaaei'n lekin Abu Taalib musalmaan na hue aur bahot se mushrikeen e makka bhi musalmaan na hue.

Q: Ye kehna saheeh hai ya ghalat ko jo 'Allah Ta'ala aur Iska Rasool caahe'.

A: Aisee baat kehna shirk hai.

Q: Iski daleel kya hai?

A: Allah Ta'ala ke Rasool ﷺ ke saamne ek aadmi ne kaha jo Allah Ta'ala aur iska Rasool ﷺ caahei'n. to Aap ﷺ ne ise farmaya, kya tuney mujhe Allah Ta'ala ke saath shareek kardiya hai? Sirf ye keh ke jo Allah Ta'ala caahe.

Hidaayat

Q: Hidaayat ke kya maani hain?

A: Hidaayat ka maani seedha raasta dikhaana, chalaana aur saabit qadam rakhna.

Q: Hidaayat dena kiske iqhtiyaar mein hai?

A: Hidaayat dena Allah Ta'ala ke iqhtiyaar mein hai.

Q: Kya Hidaayat dena Allah Ta'ala ke Rasool ﷺ ke iqhtiyaar mein bhi nahi?

A: Agar hidaayat dena Rasool Allah ﷺ ke iqhtiyaar mein hota to Aap ﷺ apne rishtedaaro'n, khaas taur par apne Cha-cha Abu Taalib ko zaroor hidaayat de dete.

Q: Raasta dikhaane ka kya matlab hai?

A: Raasta dikhaane ka matlab musalmaan banana hai.

Q: Raasta chalaane ka matlab kya hai?

A: Zindagi bhar islam par amal karne ke taufeeq ataa karna hai.

Q: Hidaayat par saabit qadam rakhne ka kya matlab hai?

A: Hidaayat par saabit qadam rakhne ka matlab Islam ki haalat mein maut aana hai.

Nafaa o Nuqsaan

Q: Hamein nafaa kaun paho'nchaata hai?

A: Allah Ta'ala.

Q: Hamein nuqsaan kaun paho'nchaata hai?

A: Allah Ta'ala, lekin hamaari apnee bad amaaliyo'n ya azmaash ki wajah se.

Q: Kya Allah Ta'ala ke alaawa koi Nabi ya Walee bhi nafaa o nuqsaan ka maalik hai?

A: Koi shaqsh, beshak wo Nabi ho ya Walee nafaa o nuqsaan ka maalik nahi.

Q: Kya qabar waale bhi kisi ko nafaa nuqsaan nahi paho'nchaa sakte?

A: Qabar waale bhi kisi ko nafaa o nuqsaan nahi paho'nchaa sakte.

Q: Allah Ta'ala agar kisee ko nuqsaan paho'nchaana caahe to koi isko bachaa sakta hai?

A: Agar Allah Ta'ala ise nuqsaan paho'nchaana caahe to saari duniya milkar bhi isko nuqsaan se nahi bachaa sakti.

Q: Allah Ta'ala agar kisi ko faaeda paho'nchaana caahe to kya koi ise rok sakta hai?

A: Allah Ta'ala agar kisi ko faaeda paho'nchaana caahe to saari duniya mil kar bhi is faaede ko nahi rok sakti.

Q: Koi shaqs kadaa ya challa ya koodi pehne to kya wo beemari se bach sakta hai?

A: Shirkiya ta'aweez, kadaa, challa ya koodi pehenne se koi faaeda nahi. Aisa karna shirk hai.

Q: Agar koi shaqs ye cheeze'n baandhey?

A: Aise shaqs ki ye cheeze'n tod deni caahiye.

Isteghaaza

Q: Isteghaaza ka kya maani hai?

A: Isteghaaza ka maani, panaah lena hai.

Q: Kis ke zariye panaah lee jaa sakti hai?

A: Sirf Allah Ta'ala hi ke zariye panaah lee jaa sakti hai.

Q: Kya Allah Ta'ala ke alaawa kisi aur ke zariye panaah nahi lee jaa sakti?

A: Allah Ta'ala ke alaawa kisi aur ke zariye panaah nahi lee jaa sakti.

Q: Kya Auliya, Ambiya aur Farishte bhi kisi ko panah nahi de sakte?

A: Auliya, Ambiya aur Farishte kisi ko panah nahi de sakte. Wo to khud Allah Ta'ala ki panah mein aate hain.

Q: Kya Allah Ta'ala ki sifaat ke zariye panah lee jaa sakti hai?

A: Allah Ta'ala ki sifaat ke zariye panaah lena Saheeh hai.

Q: Jo log jin se panah lete hain?

A: Aisa karne waale mushrik hain aur ye sab se badaa gunah hai.

Q: Kisee qabar waale peer ya Khizar (a) se panah lena kaisa hai?

A: Allah Ta'ala ke siwa kisi ghair ki panah lena shirk hai.

Ghaib Daan

Q: Ghaibdaan ka maani kya hai?

A: Chupee hui baato'n ko janne waala.

Q: Ghaibdaan kaun hai?

A: Sirf Allah Ta'ala hi ghaibdaan hai.

Q: Kya Ambiyaa bhi ghaib nahi jaante?

A: Allah Ta'ala ke alaawa kisi ko bhi ghaib ka ilm nahi hatta ke muqarrab farishto'n ko bhi ghaib ka ilm nahi.

Q: Ghaib ki kunjiya'n kaunsee hain jinko Allah Ta'ala ke siwaa koi nahi jaanta?

A: Qiyaamat kab aayegi, barish kab barsegee, maaon ke rahmon mein kya hai? Koi kal kya karega aur kis jagah marega.

Q: Jo shaqs ye dawa kare ke auliya ghaib jaante hain.

A: Wo shirk mein muhtela hai.

Q: Kya jin aur nujoomi [T: Astrologer] bhi ghaib nahi jaante?

A: Jin aur nujoomi bhi ghaib nahi jaante.

Q: Nujoomiyo'n se qismat ka haal maloom karna kaisa hai?

A: Inse qisman ka haal poochna kufr hai.

Q: Kya Ambiya (a) ko bhi kuch maloom nahi hota?

A: Ambiya (a) ko bhi jis cheez ka ilm Allah Ta'ala de iska ilm ho jaata hai aur jiske baare mein Allah Ta'ala na batlaae iska ilm nahi hota.

Q: Aur jo ye kehe ke Auliya ke to 14 tabaqh raushan hote hain aur inhein har cheez ka ilm hota hai.

A: Ye ek laghoo qaul hai jo jaahilon mein mash-hoor hai. Kisee ke paas ghaib ka ilm nahi.

Wasee Ilm

Q: Sabse ziyada ilm kiska hai?

A: Sabse ziyada ilm Allah Ta'ala ka hai.

Q: Allah Ta'ala ke ilm ka koi ahaata kar sakta hai?

A: Koi shaqs bhi Allah Ta'ala ke ilm ka ahaata nahi kar sakta.

Q: Qiyaamat ke aane ka ilm kisko hai?

A: Sirf Allah Ta'ala ko.

Q: Kya ambiya aur farishto'n ko bhi qiyaamat ka ilm nahi?

A: Ambiya aur farishto'n ko bhi qiyaamat ka ilm nahi.

Q: Kya koi jaanta hai ke kal kya hoga?

A: Allah Ta'alal ke siwaa koi nahi jaanta ke kal kya hoga.

Q: Kya koi walee ya buzrug ye ilm rakhta hai ke baarish kab hogi?

A: Allah Ta'ala ke siwaa koi ye ilm nahi rakhta.

Q: Kya koi jaanta hai ke maaon ke rahmon mein kya hai?

A: Nahi, ye ilm bhi Allah Ta'ala hi ke paas hai.

Q: Kya koi Nabi ya Walee is baa ka ilm rakhta hai ke wo kab aur kis jagah faut hoga.

A: Allah Ta'ala ke siwaa koi bhi ye ilm nahi rakhta.

Aleem Bizaatis Sudoor

Q: Aleem Bizaatis Sudoor ke kya maani hain?

A: Seeney ke raazon yaani dil mein chupi hui baaton ka jaanne waala.

Q: Seeney ke raazo'n ko jaanne waala kaun hai?

A: Sirf Allah Ta'ala hi seeney ke raazo'n ko jaanne waala hai.

Q: Kya Allah Ta'ala ke alaawa koi aur bhi seeney ke raazo'n ko jaanne waala hai?

A: Allah Ta'ala ke alaawa koi bhi seeney ke raazo'n ko jaanne waala nahi.

Q: Kya Auliya, Ambiya ya Farishtey bhi seeney ke raazo'n ko jaanne waale nahi?

A: Auliya, Ambiya aur baaqi maqhllooq mein se koi bhi seeney ke raazo'n ko jaanne waala nahi.

Q: Auliya aur Ambiya seeney ke raazo'n ko jaanne waale kyo'n nahi?

A: Is liey ke wo ghaib ka ilm nahi jaante.

Q: Jo shaqs ye aqeeda rakhe ke mera peer dil ke raazo'n ko jaanta hai?

A: Aisa aqeeda rakhne wala mushrik hai, iska ye aqeeda shirkiya hai, ise fauran tauba karni caahiye.

Samee o Baseer

Q: Samee o Baseer ka kya maani hai?

A: Samee ka maani sunney waala aur Baseer ka maani dekhne waala hai.

Q: Samee o Baseer kaun hai?

A: Samee o Baseer Allah Ta'ala ki zaat hai.

Q: Ham bhi to suntey aur dekhtey hain?

A: Hamaare sunney, dekhney aur Allah Ta'ala ke sunney, dekhney mein farq hai.

Q: Wo kaisa farq hai?

A: Mislan ham sirf qareeb se sun aur dekh sakte hain, jabke Allah Ta'ala asmaan par se zameen walo'n ko dekhta aur inki baato'n ko sunta hai. Isi tarha maqhllooq ki smaa'at o basaa'rat mein aur khaliq ki smaa'at aur basaa'rat mein be-shumaar farq hai.

Q: Agar koi ye samjhe ke mera peer door-daraaz ilaaqe mein baitha meri har baat ko sunta aur meri har harkat ko dekhta hai?

A: Aisa samajhna shirk hai. Ye sirf Allah Ta'ala ki sifat hai.

Q: Kya Auliya aur Ambiya bhi door-daraaz ki baat sun aur dekh nahi sakte?

A: Auliya aur Ambiya bhi door-daraaz ki baat na sun sakte hain aur na hi dekh sakte hain is liey ke inki samaa'at aur basaa'rat mahdood [T: limited] hai.

Samaa'a Moota

Q: Samaa'a Moota ka kya maani hai?

A: Samaa'a ka maani sunna aur Moota ka maani murdey yaani 'Murdo'n ka sunna.'

Q: Kya murdey sunte hain?

A: Murdey nahi sunta. Wo Murda hi kya huwa jo sunta ho.

Q: Log to kehte hain murdey sunte hain.

A: To phir sunkar jawaab kyou'n nahi dete. Haalaa'nke murde mein na sunney ki taaqat hai na bolne ki. Iski ye salaahiyat maut ke sath hi khatam ho jaati hai.

Q: Kya Auliya aur Ambiya bhi faut ho jaane ke baad nahi sunte?

A: Faut hojaane ke baad koi bhi nahi sunta.

Q: Phir ham qabarastaan jaakar *Assalaamu A'alaikum Ya Ahlal Quboor – Aey Qabaro'n Waalo! Tum Par Allah Ki Salaamati Naazil Ho*) Kyoun Kehte Hain?

A: Wo is ke liey nahi kehte ke wo sun rahe hote hain, balke ye dua hai ke, Aey qabar waalo'n! tum par salaamati ho, jo ham murdo'n ke liey maangte hain.

Q: Kya murda dafan karne walo'n ki jutiyo'n ki awaaz nahi sunta?

A: Allah Ta'ala isko wo awaaz sunaata hai.

Q: Samaa'a Moota ka aqeeda rakhna kaisa hai?

A: Aisa aqeeda rakhna ghalat hai.

Khaaliq

Q: Khaaliq ka kya matlab hai?

A: Paida karne waala.

Q: Hamei'n aur baaqi kaaenaath ko paida karne waala kaun hai?

A: Sirf Allah Ta'ala.

Q: Kya zinda auliya aur qabro'n waale bhi insano'n ke khaaliq ho sakte hain?

A: Ye insano'n ke khaaliq kya ho'nge ye to sab ek hokar makkhee ka ek par [T: wing] bhi paida nahi kar sakte.

Q: Jo shaqs ye aqeeda rakhe ke qabar waale auliya, aulaad dete hain.

A: Aisa shaqs shirk mein muhtela hai.

Q: Kya Kaaenaath mein Allah Ta'ala ke alaawa koi bhi kisi cheez ka khaaliq nahi?

A: Allah Ta'ala ke alaawa koi mitti ke zarrey ka bhi khaaliq nahi.

Ghane

Q: Ghane kaun hota hai?

A: Jo kisee ka mohtaaj nahi hota.

Q: Ghane kaun hai?

A: Allah Ta'ala ghane hai, kyon'ke wo kisi ka mohtaaj nahi.

Q: Allah Ta'ala ghane kaise hai?

A: Allah Ta'ala ke paas har cheez ke khazaane hain. Agar saari maqhlouq Allah Ta'ala se maa'nge aur Allah Ta'ala saari maqhlouq ki haajaat [T: requirements] पूरी karde to iske khazaano'n mein kamee nahi aayegi.

Q: Kya ham mohtaaj hain?

A: Ham sab mohtaaj hain.

Q: Kya Ambiya aur Auliya bhi mohtaaj hain?

A: Auliya aur Ambiya, sab Allah Ta'ala ki rahmat ke mohtaaj hain.

Q: Auliya aur Ambiya mohtaaj kaise ho sakte hain?

A: Allah Ta'ala ke fazal ke tamaam log mohtaaj hote hain. Is liey ham Ambiya ke liey Darood padhte hain aur Auliya ke liey Rahmat ki dua karte hain.

Q: Hamei'n apni zarooriyaat kis se maangni caahiye?

A: Hamei'n Allah Ta'ala se apni zarooriyaat maa'ngnee caahiye, is liey ke iske paas kisee cheez ki kamee nahi.

Q: Jo qabar waalo'n ke paas maa'ngne ke liey jaate hain kya qabar waale inko de sakte hain?

A: Qabar waale na sun sakte hain aur na kuch de sakte hain, kyon'ke inke paas dene ke liey kuch bhi nahi.

Hai aur Qayyum

Q: Hai aur Qayyum ke kya maani hain?

A: Hai aur Qayyum ke maani Zinda aur thaamne waala hai. Hamesha zinda rehne waala, hamesha thaamne waala.

Q: Hai aur Qayyum kaun hai?

A: Allah Ta'ala Hai aur Qayyum hai.

Q: Allah Ta'ala kabse hai?

A: Allah Ta'ala Azal se hai aur Abad Tak rahega.

Q: Kya koi insaan jin ya farishta bhi hamesha zinda rahega?

A: Koi bhi insaan, jin ya farishta hamesha zinda nahi rahega.

Q: Kya Muhammad ﷺ bhi wafaat paa-gaye?

A: Haa'n, Nabi e Akram ﷺ bhi wafaat paa-gaye.

Q: Kya malikul maut ko bhi maut aayegi?

A: Haa'n, malikul maut ko bhi maut aayegi.

Q: Kya Jibraeel (a) ko bhi maut aayegi?

A: Haa'n, Jibraeel (a) ko bhi maut aayegi.

Q: To kya Meekaeel (a) ko bhi maut aayegi?

A: Haa'n inko bhi maut aayegi.

Q: To kya Israfeel (a) ko bhi maut aayegi?

A: Haa'n, inko bhi maut aayegi.

Q: Pehli dafa soor phoo'nkne se kya hoga?

A: Pehli dafa soor phoo'nkne se sab zinda log mar jaae'nge.

Q: Doosri baar soor phoo'nkne se kya hoga?

A: Doosri baar soor phoo'nkne se Hazrat Aadam (a) ke zamaane se lekar qiyaamat tak faut hone waale tamaam log zinda ho jaae'nge.

Qanoonsaaz

Q: Qanoon-saaz kise kehte hain?

A: Jo Qanoon banaae.

Q: Qanoon kaun banaata hai?

A: Allah Ta'ala qanoon banaata hai.

Q: Kisee cheez ko hallal o haraam karne ke iqhtiyaar kisko hai?

A: Allah Ta'al ko.

Q: Ambiya jo cheez ko haraam karte hain, kya wo Allah Ta'ala ke kehne se haraam karte hain?

A: Haa'n, wo Allah Ta'ala ke kehne se haraam karte hain.

Q: Kya Ambiya bhi Allah Ta'al ke qanoon ke paaband hain?

A: Ambiya bhi Allah Ta'al ke qanoon ke paaband hain.

Q: Sirf Allah Ta'al ko qanoon banaane ka haq kyou'n hai?

A: Is liey ke maqhlouq Allah Ta'al ki hai aur hukam bhi Allah Ta'al ka chalta hai.

Q: Parliament ko qanoon banaane ka haq kyou'n hai nahi?

A: Is liey ke Khaaliq ka qanoon maqhlooh par chalta hai. Maqhlooh ka qanoon maqhlooh par nahi chal sakta.

Q: Quran o Hadees ke muqaable mein qanoon banaana kaisa hai?

A: Shirk, Kufr aur Zalaalat hai.

Q: Agar qaumi assembly Quran o Hadees ke muqaable mein qanoon banaye?

A: Aisa karna shirk o kufr hai.

Allah A'arsh Par Hai

Q: Allah Ta'ala kahaa'n hai?

A: Allah Ta'al A'arsh par hai.

Q: A'arsh kahaan hai?

A: Saato'n [7] aasmaano'n ke oopar hai.

Q: Kya Allah Ta'ala har jagah nahi?

A: Allah Ta'ala ki zaat har jagah nahi, magar Allah Ta'ala ka ilm har jagah par hai.

Q: Jo log kehte hain ke Allah Ta'ala har jagah par hai?

A: Wo ghalat kehte hain. Is liey ke agar Allah Ta'ala khuc har jagah par ho to kya hamaari chaar [4] paaiyo'n [T: bed] ke neechey, Cenema ghar [T: Theater] aur aur (naouzbillah) gandi jagah par bhi Allah Ta'ala hai?

Q: Wo kaunsi nashaaniya'n hain jin se pataa chalta hai ke Allah Ta'ala asmaan mein hai?

A: Dua maa'ngte hue asmaan ki taraf haath buland karna, asmaan se farishto'n ka utarna. Nabi e Kareem ﷺ ke meraj ke mauqe par Allah Ta'ala se guftagoo ke liey asmaan par jaana. Iske alaawa aur bhi bahot see nishaaniya'n hain.

Cadhaawa

Q: Cadhaawa kise kehte hain?

A: Wo cheez ko kisi buzrug ki qurbat haasil karne ke liey ya is buzrug ko mushkil kusha aur haajat rawaa samajhkar iski qabar par cadhaai jaati hai.

Q: Kya kisi qabar par cadhaawa cadhaaya jaa sakta hai?

A: Qabar par cadhaawa cadhaana shirk hai.

Q: Log qabar par cadhaawa kyou'n cadhaate hain?

A: Log is cadhaawe ke zariye qabar waale ka taqarrub caahate hain, taake qabar waala inke kaam kar sake.

Q: Kisee mazaar ya but par cadhaawa cadhaane se kya hota hai?

A: Qabar ya but par cadhaawa cadhaane se insaan mushrik ban jaata hai.

Q: Kya kisi qabar ghair islaami tevhaar ya mele ke mauqe par nazar jaanwar ya deghe de de jaasakti hai?

A: Aise mauqe par jaanwar ya deghe dena haraam hai. Wasey bhi is mein mushrikon aur kaafiro'n se mushabehat hai.

Nazar

Q: Nazar ka kya matlab hai?

A: Allah Ta'ala ki khushnoodee haasil karne ke liey faraaez ke alaawa nek kaamo'n mein se koi kaam insaan apne oopar laazim karle ise Nazar ya mannat kehte hain.

Q: Ghair ullah ki Nazar kaisee hai?

A: Ghair ullah ki Nazar haraam hai.

Q: Nazar kis ke naam ki maan-nee caahiye?

A: Nazar sirf Allah Ta'ala ke naam ki maan-nee caahiye.

Q: Allah Ta'ala ke naam ki nazar kyou'n maan-nee caahiye?

A: Is liye ke nazar ibaadat hi ki ek qism hai aur Allah Ta'ala ke alaawa kisi ki ibaadat jaez nahi.

Q: Niyaaz ka kya matlab hai?

A: Niyaaz aur cadhaawe ka matlab ek jaisa hai.

Q: Nazar Allah Niyaaz hussain ka kya matlab hai?

A: Nazar Allah ka matlab hai Allah Ta'ala ke naam ki Nazar aur Niyaaz Hussain ka matlab hai Hussain ke naam ki Niyaaz.

Q: Niyaaz Hussain kehna saheeh hai ya ghalat?

A: Niyaaz Hussain kehna shirk hai.

Q: Niyaaz Hussain kehna shirk kyou'n hai?

A: Niyaaz Hussain kehna shirk is liye hai ke Hazrat Hussain (رضي الله عنه) na kisee cheez ke Khaaliq hain aur na Maalik.

Q: Kya Niyaaz Hussain khaani caahiye?

A: Niyaaz Hussain khaana haraam hai.

Q: Niyaaz Hussain Khaana kyou'n haraam hai?

A: Niyaaz Hussain khaana is liye haram hai ke Allah Ta'ala ke naam ke alaawa kisi aur ke naam ki dee hui cheez suwwar aur murdaar ki tarah haraam hai.

Q: Kya giyaarwee'n waale peer ke naam ki giyaarwee'n bhi haraam hai?

A: Haa'n, giyaarwee'n waale peer ki giyaarwee'n ya Imaam Jaafar Saaidq (rh) ke naam ke kundey ya kisee peer ke naam ka bakra ya murgha bhi haraam hai.

Zubah Karna

Q: Kya Allah Ta'ala ke alaawa kisi jaanwar ko kisi aur ke naam par zubah kiya jaasakta hai?

A: Allah Ta'ala ke alaawa kisi aur ke naam par jaanwar zubah nahi kiya jaasakta.

Q: Allah Ta'ala ke alaawa kisi aur ke naam par jaanwar zubah karna kaisa hai?

A: Allah Ta'ala ke alaawa kisi aur ke naam par jaanwar zubah karna shirk hai aur zubah karne waale par Allah Ta'ala ki laanat.

Q: Kya Allah Ta'ala ke alaawa kisi aur ke naam par zubah kiya hua gosht khaaya jaa sakta hai?

A: Aisa gosht khaana suwwar ki tarah haraam hai.

Q: Allah Ta'ala ke alaawa kisi aur ke naam par jaanwar zubah kyou'n nahi kiya jaa-sakta?

A: Is liye ke Allah Ta'ala hi jaanwar ka Khaaliq hai aur Allah Ta'ala ke sath jaanwar ki taqhleeq mein koi bhi hissa nahi.

Q: Kya Auliya aur Ambiya ke naam par bhi jaanwar zubah kiye jaa-sakte hain?

A: But [T: Idols] ho'n ya Auliya aur Ambiya. Kisee ke naam par jaanwar zubah nahi hosakte. Sirf Allah Ta'ala ke naam par hi jaanwar zubah ho sakte hain.

Q: Kya Allah Ta'ala ke naam par Auliya aur Ambiya ki qabro'n par jaanwar zubah ho sakte hain?

A: Allah Ta'ala ke naam par kisi ki qabar par jaanwar zubah karna haraam hai.

Qiyaam Rukoo aur Sajda

Q: Qiyaam kiske liye kiya jaata hai?

A: Qiyaam Allah Ta'ala ke liye kiya jaata hai.

Q: Kya ustaad ya quami jhande ke saamne qiyaam karna jaaez hai?

A: Aisa karna jaaez nahi, kyou'nke qiyaam sirf Allah Ta'ala ke liye hi hota hai.

Q: Kya peer ke liye jhukna jaaez hai?

A: Aisa karna haraam hai, kyou'nke rukoo yaani jhukna bhi Allah Ta'ala ke liye hi hai.

Q: Kya sirf Allah Ta'ala ko hi sajda karna caahiye?

A: Sajda sirf Allah Ta'ala ko hi karna caahiye, hatta ke Caand, Sooraj, Walee, Nabi ko sajda karna shirk hai.

Q: Kya kisee ko sajda ta'azeemi karna bhi jaaez nahi?

A: Hamaari shariat mein kisee ko sajda ta'azeemi karna bhi jaaez nahi.

Khauf Ummeed aur Tawakkul

Q: Allah Ta'ala ke khauf ka kya matlab hai?

A: Allah Ta'ala ke azaab se darna.

Q: Hamei'n dil mein kis ka khauf rakhna caahiye?

A: Hamei'n dil mein Allah Ta'ala ka khauf rakhna caahiye.

Q: Allah Ta'ala ke khauf ko kya kehte hain?

A: Allah Ta'ala ke khauf ko Taqwa kehte hain.

Q: Hamein kisi se kyou'n nahi darna caahiye?

A: Is liye ke hamei'n Allah Ta'ala ke alaawa na koi nuqsaan paho'nchaa sakta hai na beemari de sakta hai.

Q: Hamei'n ummeed kis se rakhnee caahiye?

A: Allah Ta'ala se.

Q: Hamei'n Allah Ta'ala se ummeed kyou'n rakhni caahiye?

A: Is liye ke Allah Ta'ala hi nafaa deta hai, wohi shifaa deta hai, wohi kaamyaabi ataa karta hai wohi izzat deta hai.

Q: Hamei'n tawakkul kispar karna caahiye?

A: Hamei'n Allah Ta'ala par tawakkul karna caahiye.

Q: Tawakkul ka kya matlab hai?

A: Tawakkul ka matlab bharosa o etemaad hai.

Q: Alla Ta'ala par tawakkul kyou'n karna caahiye?

A: Alla Ta'ala par tawakkul is liye karna caahiye ke Allah Ta'ala kehta hai ke is zaat par bharosa karo jo zinda hai aur isko maut nahi aayegi.

Q: Kya peero'n aur buzrug'o'n se khauf nahi khaana caahiye?

A: Peer, Buzrug kisee ka kuch bigaad nahi sakte to inse darna kyou'n.

Q: Kya peero'n aur buzrug'o'n se ummeed nahi rakhni caahiye?

A: Jab peer buzrug hamei'n kuch de nahi sakte to inse ummeed rakhne ka kya faeda.

Q: Kya peero'n aur buzrugo'n par tawakkul nahi karna caahiye?

A: Allah Ta'ala ke siwaa tawakkul kisee par nahi karna caahiye. Aisa karne waale hamesha nuqsan mein rehte hain. Duniya mein bhi aur aakhirat mein bhi.

Muhabbat

Q: Musalman ko sabse ziyaada muhabbat kis se honi caahiye?

A: Musalmaano'n ko sab se ziyaada muhabbat Allah Ta'ala se honi caahiye aur aisee muhabbat kisee aur se nhi karni caahiye warna wo mushrik kehlaega.

Q: Allah Ta'ala ke baad phir kissey muhabbat honi caahiye?

A: Allah Ta'ala ke aaqhree Rasool Muhammad ﷺ se.

Q: Allah Ta'ala ya iske Rasool ﷺ se muhabbat ka pataa kaise chalta hai?

A: Jab koi shaqs Allah Ta'al aur iske Rasool ﷺ ke ehkamaat ko baaqi duniya ke ehkamaat par tarjeeh dekar amal karta hai.

Q: Kisee se muhabbat kyou'n karni caahiye?

A: Sirf is liye ke wo Allah Ta'ala ka nek banda hai.

Q: Kisi se dushmani kyou'n karni caahiye?

A: Sirf is liye ke wo Allah Ta'ala ka dushman hai.

Q: Eman ka zaaeqa kisne cak-kha?

A: Allah Ta'ala hi ke liye muhabbat karne waale, Allah Ta'ala hi ke liye dushmani karne waale, kisko Allah Ta'ala hi ke liye dene ya rokney waale ne eman ka zaaeqa cakh liya.

Ataa'at

Q: Ham par kiski ataa'at karna fa ۞ hai?

A: Ham par Allah Ta'ala, iske Rasool aur khaleefa ki ataa'at karna fa ۞ hai.

Q: Kya khalifa ki ataa'at bhi Allah Ta'ala aur iske Rasool ﷺ ki ataa'at ki tarha hai?

A: Haa'n, lekin jab tak wo quran o Hadees ke khilaaf baat na kahe.

Q: Ghair mashroot [T: Unconditional] ataa'at kiski karni caahiye?

A: Ghair mashroot ataa'at sirf Allah Ta'ala aur iske Rasool ﷺ ki karni caahiye.

Q: Kya waaledain ki ataa'at bhi ghair mashroot hai?

A: Allah Ta'ala aur iske Rasool ke alaawa sabki ataa'at mashroot hai ke jab tak wo Quran o Hadees ke khilaaf baat na kahei'n inki ataa'at karei'n.

Q: Kya hamei'n Quran o Hadees ke muqaable mein Imaam ki baat maan-ni caahiye?

A: Aisa karna haraam hai.

Q: Kya hamei'n Quran o Hadees ke muqaable mein logo'n ki baat ya rasm o riwaaj par amal karna caahiye?

A: Aisa karna gunah hai, balke hamei'n rasm o riwaaj ko tark karke Quran o Hadees par amal karna caahiye.

Nisbat

Q: Nisbat kiski taraf karni caahiye?

A: Nisbat Allah Ta'al ki taraf karni caahiye ya Allah Ta'ala ke Nabi ﷺ ki taraf karni caahiye.

Q: Allah Ta'ala ki taraf nisbat karne ka kya matlab hai?

A: Allah Ta'ala ki taraf nisbat karna Abdullah ya Abdur Rahman naam rakhna ya Allah Ta'ala ki kisee sifat ki taraf nisbat karna hai.

Q: Nabi ﷺ ki taraf nisbat kaisey kee jaati hai?

A: Apni Aap ko Muhammadee kehelwaana.

Q: Kya apni nisbat peero'n ki taraf karke peera'n daata kehel-waaya jaa-sakta hai?

A: Aisaa kehelwaana shirk hai. Kyou'nke aulaad Allah Ta'ala deta hai, peer nahi de sakte.

Q: Kya 'Peer-Baqsh' 'Nabi- Baqs' naam rakhne bhi saheeh nahi?

A: 'Peer-Baqsh' 'Nabi- Baqs' naam rakhna shirk hai, kyou'n ke Nabi ya Walee mein baqshne ki taaqat nahi.

Izzat o Zillat ka Maalik

Q: Kisi ko Izzat dene waala kaun hai?

A: Sirf Allah Ta'ala hai.

Q: Kisi ko Zaleel dene waala kaun hai?

A: Sirf Allah Ta'ala hai.

Q: Agar Allah Ta'ala na caahe to koi kisi ko Zaleel kar sakta hai ya Izzat de sakta hai?

A: Agar Allah Ta'ala na caahe to koi kisi ko na Izzat de sakta hai na Zaleel kar sakta hai.

Q: Kya Auliya bhi Izzat o Zillat ke maalik nahi?

A: Auliya bhi Izzat o zillat ke maalik nahi.

Q: Kya qabar waale bhi Izzat o Zillat ke maalik nahi?

A: Qabar waale bhi Izzat o Zillat ke maalik nahi.

Q: Aisee misaal bayaan karei'n ke Allah Ta'al hi Izzat o Zillat ka maalik hai?

- A:
1. Allat Ta'ala ne Firaun aur iske lashkar ko Zaleel karke darya e neel mein gharq kardiya, jabke Musa (a) aur inki qaum ko waapar laakar baadhshaahat a'ataa karke Izaat di.
  2. Allah Ta'ala ne mushrikeen e makka ko shikaast di aur Muhammad ﷺ ko inpar ghalba de diya, haalaa'nke mushrikeen e makka na Muhammad ﷺ ko makka se nikaal diya tha.
  3. Allah Ta'ala ne ek hukumraan ko phaa'nsi ke taqhte par latakwaadiya haala'nke wo kaha karta tha ke meri kursi badi mazboot hair aur kisi aur ko iski kursi par baitha diya.
-

Maut o Hayaat Ka Maalik

Q: Maut ke maalik hone ka kya matlab hai?

A: Allah Ta'ala jab caahe kisi ko maut dedey.

Q: Hayaat (zindagi) ke maalike hone ka kya maani hai?

A: Allah Ta'ala jab caahe kisi ko zinda karde.

Q: Zindagi aur maut ka kaun maalik hai?

A: Zindagi aur maut ka maalik Allah Ta'al hai.

Q: Kya Auliya aur Ambiya bhi maut o hayaat ke maalik nahi?

A: Auliya aur Ambiya bhi maut o hayaat ka maalik nahi.

Q: Maut kab aati hai?

A: Maut ka waqt Allah Ta'ala ne muqarrar kar rakha hai, maut is waqt se na pehle aa-sakti hai na baad mein.

Q: Suna hai peer ki qabar par ugey hue daraqht ki thnee todne se peer is tehnee ko todne waale ko maar deta hai?

A: Peer to khud maraa hua hai wo ise kaise maar sakta hai? Aisa aqeeda rakhna shirk hai.

Q: Suna hai Auliya murdo'n ko zinda bhi kar sakte hain?

A: Agar aisa hi hai to wo apne baap daada aur doosrey rishte-daaro'n ko zinda kyou'n nahi kar letey, ye sab kahaaniya'n banaai gaiee hain, haqeeqat se iska koi ta'alluq nahi.

Q: Kya kisi ko maut ka waqt maloom hai?

A: Maut ka waqt Allah Ta'ala ko maaloom hai. Kisi aadmi ko kuch pataa nahi ke wo kab aur kis sa ﷻ ameen par marega.

Q: Kya hamei'n marne ke baad dobara zinda kiya jaaeyga?

A: Qiyaamat ke din Allah Ta'ala hamei'n do-bara zinda karega aur hisaab o kitaab lega.

Shafaa'at ka Maalik

Q: Shafaa'at ka kya matlab hai?

A: Shafaa'at ka matlab qiyaamat ke din ma'afi ki sifaarish karna

Q: Shafaa'at ka maalik kaun?

A: Shafaa'at ka maalik Allah Ta'ala hai.

Q: Kya koi Nabi ya wali bhi Shafaa'at ka maalik hai?

A: Koi Nabi ya wali Shafaa'at ka maalik nahi.

Q: Kya Ambiya aur nek logo'n Shafaa'at karei'nge?

A: Allah Ta'al ki ijaazat ke baad Ambiya aur nek log sifaarish kare'nge.

Q: Ambiya aur Auliya kiski sifaarish kare'nge?

A: Ambiya aur Auliya gunaaah-gaar logo'n ki sifaarish karei'nge. Lekin kisi kaafir aur mushrik ki sifaarish nahi karei'nge.

Q: Ambiya kaafiro'n ki Shafaa'at nahi kare'nge iski misaal bayaan karei'n.

A: Ibraheem (a) apne kaafir baap, Nuh (a) apne kaafir bete, Lut (a) apni kaafir biwi ki Shafaa'at nahi kare'nge.

Q: Kya Ambiya ki Shafaa'at se kaafir jannat mein jaa-sakte hain?

A: Ambiya kaafiro'n ki Shafaa'at hi nahi kare'nge to jannat mein kaise jaa-sakte hain.

Baadshaahat aur Hukoomat

Q: Haqheeqhee baadsah aur haakim kaun hai?

A: Haqheeqhee baadsah aur haakim Allah Ta'ala hai.

Q: Baadshaahat aur Hukoomat kaun deta aur cheenta hai?

A: Baadshaahat aur Hukoomat Allah Ta'al deta aur Allah Ta'ala hi cheenta hai.

Q: Duniya ke baadsha aur haakim ko kya kehte hain?

A: Duniya ke baadsha aur haakim ko khalifa kehte hain. Jo Majaazi [T: Virtual] baadsha hai.

Q: Khalifa ka kya kaam hai?

A: Khalifa ka kaam duniya mein Allah Ta'al ke deen ko naafiz karna hai.

Q: Kya khalifa ke zulm ke khilaaf awaaz uthai jaa-sakti hai?

A: Jaabir khalifa ya hukumraan ke saamne haq ki baat bayaan karna afzal jihad hai.

Q: Kya khalifa ke khilaf talwar uthaana jaaez hai?

A: Khalifa agar khule kufr ka irtekaab kare to iske khilaf talwar uthaana jaaez hai, warna nahi.

Q: Sab se pehle khalifa kaun hain?

A: Sab se pehle khalifa raashid Hazrat Abu Bakr Siddiq (ؓ) hain, doosrey khalifa raashid Hazrat Umar (ؓ) hain, teesrey khalifa raashid Hazrat Usman e Ghani (ؓ) hain, Cahotey khalifa raashid Hazrat Ali (ؓ) hain.

Q: Kya koi peer ya buzrug baadshaahat cheen sakta hai ya de sakta hai?

A: Koi peer ya wali na baadshaahat cheen sakta hai na de sakta hai.

Q: Haqheeqhee baadsha ka kya matlab hai?

A: Haqheeqhee baadsha ka matlab yehai ke jab koi bhi na tha wo baadsha tha aur jab saari duniya fanaa ho jaayegi to is waqt bhi baadsha hoga aur aisa haqheeqhee baadsha Allah Ta'ala hai.

Q: Baadshaahat kisey milti hai?

A: Mehnat se bhi milti hai aur kabhi kabhi ye Allah Ta'ala ka inaam ya aazmaaesh hoti hai.

Q: Kya baadshaahat sirf mehnat se nahi milti?

A: Nahi, blake ye Allah Ta'ala ka inaam ya aazmaaesh hoti hai, jaise Allah Ta'ala ne Firauniyo'n ko garqh kiya aur Musa (a) ko baadshaahat ataa kar di. Ye Baadshaahat mehnat se nahi mili.

Taqhleeqh e Kaaenaat

Q: Taqhleeqh e kaaenaat ka kya matlab hai?

A: Taqhleeqh e kaaenaat ka matlab kaaenaat ko paida karna hai.

Q: Taqhleeqh e kaaenaat ka kya maqsad hai?

A: Taqhleeqh e kaaenaat ka maqsad Allah Ta'ala ki ibaadat hai.

Q: Kya Allah Ta'ala ne ye duniya sirf apni ibaadat keliye banaai?

A: Haa'n, Allah Ta'ala ne ye duniya sirf apni ibaadat ke liye hi banai hai.

Q: Log kehte hain keye kaaenat Nabi e Akram ﷺ ke liye bani hai.

A: Aisa Kehna saraasar ghalat aur Quran o Hadees ke khilaaf hai.

Q: Kya Aisee hadees hai jis mein Allah Ta'ala ne ye kaha ho ke Aey Muhammad ﷺ! agar main tumhei'n paida na karta to poori kaaenat ko paida na karta?

A: Ye hadees manghadat hai, logo'n ne khud banaai hai. Agar kaaenaat Allah Ta'ala ke Rasool ﷺ ke liye banti to Aap ﷺ ke faut hojaane ke baad kaenaath bhi khatam ho jaati.

Kaaenaath ka Intezaam

Q: Kaaenaath ka Intezaam kisne sambhaal rakha hai?

A: Kaaenaath ka Intezaam Allah Ta'ala ne sambhaal rakha hai.

Q: Asmaan ko kisne thaam rakha hai?

A: Allah Ta'ala ne asmaan ko thaam rakha hai.

Q: Zameen ko hilne se kisne mahfooz kar rakha hai?

A: Allah Ta'ala ne zameen ko hilne se mehfooz kar rakha hai.

Q: Kya Auliya shehro'n aur Mulko'n ki hifaazat karte hain?

A: Aisa nazariya rakhna shirk hai. Kyou'nke jab Allah Ta'ala zalzalaa bhejta hai to koi zinda ya murda isko nahi rok sakta.

Q: Aandhiya'n aur sailaab kaun bhejta hai?

A: Allah Ta'ala hi tez hawaae'n aur sailaab bhejta hai.

Q: Kya koi wali ya qabar waala inko rok sakta hai?

A: Koi zinda ya murda buzrug inko nahi rok sakta.

Q: Surak ko nikaalne waala aur isko garmi ataa karne wala kaun hai?

A: Allah Ta'ala.

Q: Thandee hawaae'n bhejne waala, baarish barsaane waala, murda zameen ko zinda karke faslei'n ugaane waala, baghaat mein phal laane waala kaun hai?

A: Allah Ta'ala.

Q: Sardee aur Garmee, bahaar aur khizaa'n laane waala kaun hai?

A: Allah Ta'ala

Q: Aag ko jalaane aur paani ko aag bujhaane ki salaahiyat dene wala kaun hai?

A: Allah Ta'ala.

Q: Agar Allah Ta'ala aag ko na jalaane ka hukam de to kya aag nahi jalaae gi?

A: Ibraheem (a) ko logo'n ne aag mein daala Allah Ta'ala ne aag ko hukam diya ke Ibraheem ؑ ko na jalaana to aag ne inhe'i'n na jalaana to aag ne inhe'i'n na jalaaya aur Aap (a) mehfooz rahe.

Muajjeza o Karaamaat

Q: Muajjeza kya hota hai?

A: Ambiya ke zariye khaq a'adaat ka sudoor muajjeza kehlaata hai.

Q: Karaamat kise kehte hain?

A: Auliya ke zariye kharq a'adaat ka sudoor karaamat kehlaata hai.

Q: Muajjeza o karaamaat dikhana kiske iqhtiyaar mein hota hai?

A: Muajjeza o karaamaat dikhana Allah Ta'ala ke iqhtiyaar mein hota hai, caahe dikhaae ya na dikhaae.

Q: Muajjeza kiske hath par dikhaaya jaata hai?

A: Muajjeza Ambiya (a) ke haath par dikhaaya jaata hai.

Q: Muajjeza dikhane ka kya maqsad hota hai?

A: Muajjeze ka maqsad Ambiya (a) ki sadaaqat saabit karni hoti hai.

Q: Kya muajjeza dikhana Ambiya (a) ke iqhtiyaar mein nahi hota?

A: Muajjeza dikhana Ambiya (a) ke iqhtiyaar mein nahi hota.

Q: Ambiya (a) ke muqhtalif muajjaezaat bayaan kare'n.

A: Musa (a) ke A'asaa [T: Walking stick] ka saa'np ban jaana. Dae'n haath ka caand ki tarha raushan hona. Esa (a) ke muajjezaat ye hain ke paidaeshi andhe ko sahee kardenaa, Abras ke mareez ko shifayaab karna aur Muhammad ؑ ke muajjizaat ye hain. Quran muajjeza hai ke koi is jaisa kalaam na banaa saka.

Hajar o Shajar se Tabarruk

Q: Hajar o Sahjar ka kya matlab hai?

A: Hajar ka matlab patthar aur shajar ka matlab daraqht [T: tree].

Q: Kya Hajar o Sahjar se tabarruk haasil kya jaa sakta hai?

A: Hajar o Sahjar se tabarruk haasil nahi kya jaa sakta.

Q: Hajar o Sahjar se tabarruk haasil karna kaisa hai?

A: Aisa karna bahot badaa gunah hai.

Q: Log darbaro'n par jaakar qabro'n par padey hue pattharo'n ko jism se ragadte hain. Aisa karna kaisa hai?

A: Aisa karna bahot badaa gunah hai, inhei'n tauba karni caahiye.

Q: Kya Hajar o Sahjar kisee ko nafa o nuqsan paho'ncha sakte hain?

A: Pathar o Daraqht na kisee ko nafa de sakte hain aur nahi nuqsan, isee liye Hazrat Umar (رضي الله عنه) Hajar e Aswad [T: Black Stone fixed at one of the corners of Ka'aba] ko choomte hue yehi kaha karte the ke 'tu na to nafaa paho'nchaa sakta hai aur na nuqsan.'

Q: Kya kisee darbaar par uga hua daraqht ya patthar bhi kuch nahi kar sakta?

A: Darbaar ka daraqht ho ya patthar kuch bhi nahi kar sakta.

Q: Baaz log kehte hain ke peer ki qabar par uge hue daraqht ki tehnee todne se maut aajaati hai.

A: Ye sab jhoot hai.

Q: Kya darbaar se lee huee khane ki cheezo'n mein barkat hoti hai?

A: Jo cheez kisi insan ya qabar ke naam kardi jaae wo to haram hojaati hai aur haram cheez mein barkat bilkul nahi hoti.

Riyaakaari

Q: Riyakaari ka kya matlab hai?

A: Riyakaari ka matlab dikhlawa hai.

Q: Kya dikhlawe amal karne waala riyaakar hota hai?

A: Haa'n, wo namaz is liye padhe ke log ise namazi kahe'n, sadqa o qhairaat is liye kare ke log ise saqhee kahe'n, jahaad is liye kare ke log ise bahaddur kahe'n aise shaqs ko riyaakaar kehte hain.

Q: Kya riyaakaar ko qiyaamat ke din iske amal ka sawaab milega?

A: Riyakaar ko qiyaamat ke din kisi amal ka sawaab nahi diya jaayega.

Q: Riyakaar ko iske amal ka sawab kyou'n nahi diya jaayega?

A: Is liye ke wo logo'n ke liye amal karta tha. Allah Ta'ala ki razaa ke liye nahi karta tha.

Q: Riyaakaari kya hai?

A: Riyaakaari shirk e asghar hai.

Qasam

Q: Hame'n kiski qasam khaani caahiye?

A: Allah Ta'ala ki.

Q: Allah Ta'ala ke alaawa kisi ki qasam khaana kaisa hai?

A: Allah Ta'ala ke alaawa kisi aur ki qasam khaana shirk e asghar hai.

Q: Kya waledain ki qasam khaana jaaez hai?

A: Waledain ki qasam khaana bhi naa-jaaez hai.

Q: Baaz log apne mehboob ya iske sarki qasam khaate hain.

A: Aisa bhi karna shirk e asghar hai.

Q: Kya Allah Ta'ala muqhtalif cheezo'n ki qasam khaa sakta hai.

A: Allah Ta'ala maqhlooq ki qasam khaa sakta hai.

Q: Allah Ta'ala maqhlooq ki qasam kyou'n khaa sakta hai?

A: Allah Ta'ala ko har cheez ka iqtiyaar hai, maqhlooq qanoon ki paaband hai.

Firqa Bandi

Q: Firqa Bandi ka kya matlab hai?

A: Firqa banaana Firqa Bandi kehlaata hai.

Q: Firqa kise kehte hain?

A: Wo jamat ya groh [T: Group] jo asal se kat jaae, firqa kehlaata hai.

Q: Firqa Bandi kya hai?

A: Firqa Bandi gumraahi hai.

Q: Gumrah firqe kaunse hain?

A: Wo jo Quran o Hadees ke alaawa kisee teesri cheez ki taraf da'awat de'n.

Q: Gurmrah firqe ki nishaani?

A: Wo firqa jiski asal Nabi e Akram ﷺ ke daur mein naho.

Q: Kisee imam ya buzrug ke naam par jamat banaana kaisa hai?

A: Allah Ta'ala ne firqe banaane se mana farmaya hai.

Q: Jamat e Haqqa kaunsi hai?

A: Wo jo Nabi e Akram ﷺ ke zamaane mein maujood thee.

Q: Jamat e haqqa ki nishaani kya hai?

A: Wo jamat Quran o Hadees par amal karti hai.

Jadu

Q: Jadu kya hai?

A: Jadu shaitaani amal hai.

Q: Shaitaani amal ka kya maani hai?

A: Shaitaan apne saathiyon ke zariye kisi ko nuqsan pahonchata hai.

Q: Jadu karna kaisa hai?

A: Jadu karna kufr hai.

Q: Kya Jadu ka asar ho jaata hai?

A: Jadu ka asar ho jaata hai.

Q: Kya nek logo'n par bhi Jadu ka asar hojaata hai?

A: Haa'n, Nabi e Akram ﷺ par bhi Jadu ka asar ho gaya tha. Jo yahoodiyo'n ne kiya tha.

Q: Jadu ka asar kis tareeqe se door hota hai?

A: Surah Falaq, Surah Naas ya doosree duaen padhne se Jadu ka asar door ho jaata hai.

Q: Kya aayat al Kursi padhne se bhi shaitaan ka asar khatam hojaata hai?

A: Aayat al Kursi padhne se bhi shaitaan ka asar khatam ho jaata hai.

Qabar

Q: Qabar kise kehte hain?

A: Jis gadhe mein insan ko marne ke baad dafn kiya jaata hai, ise qabar kehte hain.

Q: Kya qabar mein murde ko zinda kiya jaata hai?

A: Qabar mein murde ko zinda kiya jaata hai, lekin iski zindagi ba aqhee hoti hai, iska duniya ke sath koi ta'alluq nahi hota.

Q: Ba aqhee zindagi kab tak rehti hai?

A: Marne ke baad qiyaamat tak.

Q: Kya qabar mein farishte sawaal karte hain?

A: Haa'n, farishte qabar mein sawaal karte hain.

Q: Kya qabar mein sazaa ya jazaa milti hai?

A: Burey logo'n ko sazaa milti hai aur nek logo'n ko jazaa milti hai.

Q: Kya qabar waale ki cheeqh o pukaar insaan sun sakta hai?

A: Murde ki cheeqh o pukaar insaan aur jinno'n ke alaawa har cheez sunti hai.

Q: Qabar mein kitne sawaal hote hain?

A: Teen sawaal

Q: Qabar mein kaun se sawaal hote hain?

- A:
1. Tera Rabb kaun hai?
  2. Tera Nabi kaun hai?
  3. Tera Deen kya hai?

Q: In sawaalo'n ke saheeh jawabaat kya hain?

- A:
1. Mera Rabb Allah hai.
  2. Mera Nabi Muhammad hain.
  3. Mera Deen Islam hai.

Aakhirat Ka Din

Q: Aakhirat Ke Din se kya muraad hai?

A: Jis din qiyaamat qaaem hogi aur hisaab hoga. Nek log jannat mein jaa'e'nge aur bure log jahannam mein jaa'e'nge.

Q: Kya qiyaamat ke din rishtedaari kaam nahi aayegi?

A: Qiyaamat ke din na rishtedaari kaam aayegi aur na hi dosti waghaira.

Q: Qiyaamat ke din faisle kaise ho'nge?

A: Jis ke naame amaal mein nekiya'n ziyaada ho'ngi wo jannat mein jaayega aur jiske naame amaal mein buraiya'n ziyaada ho'ngi wo jahannam mein jaayega.

Q: Kya ambiya bhi apne rishtedaaro'n ke kaam nahi aaye'nge?

A: Ambiya bhi apne rishtedaaro'n ke kaam nahi aasake'nge.

Q: Kis Nabi ka baap jahannam mein jaayega?

A: Ibraheem (a) ka baap 'Aazar' jahannam mein jaayega.

Q: Kis Nabi ka beta jahannam mein jaayega?

A: Nuh (a) ka beta.

Q: Kis Nabi ki biwi jahannam mein jaayegi?

A: Lut (a) ki biwi.

Q: Kis Nabi ka Cha-cha jahannam mein jaayega?

A: Muhammad ka cha-cha.

Jannat

Q: Jannat kise kehte hain?

A: Jannat Allah Ta'ala ka banaaya hua ghar hai, jise Allah Ta'ala nek logo'n ke liye tayyar kiya hai.

Q: Asal kaamyaabi kya hai?

A: Asal kaamyaabi jannat mein daaqhila aur jahannam se najaat hai.

Q: Jannat kitni badi hai?

A: Jannat ka a'la (عِلِّيُّونَ) [T: size] zameen o asmaan hai

Q: Jannat ke kitne darwaze hain?

A: Jannat ke 8 darwaze hain.

Q: Jannat ke kitne darje hain?

A: Jannat ke bahot saare darje hain, sab se ooncha darja Jannatul Firdaus hai.

Q: Jannat mein kya cheez milegi?

A: Jannat mein har cheez milegi, jis cheez ka bhi khayaal jannati ke dil mein aayega, wo ise de dee jaayegi.

Q: Jannat mein sab se pehla khaana kaunsa hoga?

A: Jannat mein sab se pehla khaana machli ka jigar hoga.

Q: Jannat mein kis kis cheez ki nehrei'n hain?

A: Jannat mein paani, doodh, sharab aur shahed waghaira ki nehre'n hain.

Q: Kya jannat mein gham aur dukh bhi ho'nge?

A: Jannat mein kisi qisam ka dukh aur gham nahi hoga.

Q: Kya jannat mein rehne walo'n ko maut aayegi?

A: Maut ko dumbe ki soorat mein zubah kar diya jaayega. Jannatiyo'n aur jahannamiyon ko maut nahi aayegi.

Q: Kya jannatiyo'n ko jannat aa (يَدْخُلُونَ) i taur par dee jaayegi ya hamesha ke liye?

A: Jannat hamesha ke liye di jaayegi.

Q: Jannat mein sab se badi nemat kaunsi hogi?

A: Jannat mein sabse badi nemat Allah Ta'ala ka deedar hoga.

Jahannam

Q: Jahannam kya hai?

A: Jahannam Allah Ta'ala ki dehkaai hui aag hai. Jise Allah Ta'ala ne mujrimo'n ke liye tayyar kiya hai.

Q: Jahannam mein kya milega?

A: Jahannam mein Allah Ta'ala ne muqhtalif azaab tayyar kar rakhe hain. Kahee'n garam paani ka azaab kahei'n maar peet ka azaab, kahee'n aag ka azaab, kahe'n peep pene ka azaab. [Naouzbillah min zaalik]

Q: Jahannam ka sab se kam azaab kisko diya jaaega?

A: Jahannam ka sab se kam azaab Nabi Akram (ﷺ) ke cha-cha, Hazrat Ali (عليه السلام) ke waalid Abu Talib ko diya jaayega.

Q: Jahannam mein daqhila aa (يَدْخُلُونَ) i hoga ya daaemi?

A: Gunah-gaar ahle tauheed apne gunaho'n ki wajah se agar jahannam mein daaqhil kiye gaye to gunaho'n ki sazaa bhugatne ke baad jahannam se nikaal kar jannat mein daaqhil kardiye jaaye'nge. Kaafir aur mushrik hamesha hamesh ke liye jahannam mein rahe'nge.

Q: Kya jahannam mein maut aayegi?

A: Jahannam mein maut nahi aayegi balke wo aag mein jalne ke bawajood rahe'nge.

Shaitaan

Q: Shaitaan kaun hai?

A: Shaitaan insan ka dushman hai.

Q: Shaitaan kya karta hai?

A: Shaitaan insan ko buraai ki taleem deta hai.

Q: Shaitaan ne Adam (a) ke sath kya kiya?

A: Shaitaan ne Adam (a) ko behla phusla kar Allah Ta'ala ki naafarmaani karwaai. Inko aur inki biwi ko jannat se nikalwaaya.

Q: Kya ham Shaitaan ko dekh sakte hain?

A: Ham Shaitaan ko nahi dekh sakte kyou'nke wo jinno'n mein se hai.

Q: Shaitaan hame'n kaise gumrah karta hai?

A: Wo hamare dil mein gande khayalaat daalta hai.

Q: Kya Shaitaan farishto'n ke sath rehta tha?

A: Shaitaan farishto'n ke sath rehta tha.

Q: Shaitaan ko jannat se kyo'n nikaala gaya?

A: Is liye ke isne Allah Ta'ala ke hukam ko manne se inkar kar diya tha. Allah Ta'ala ne sab ko hukam diya ke Adam (a) ko sajda kare'n. Shaitaan ne sajda karne se inkar kar diya tha.

Q: Kya Adam (a) ko bhi Allah Ta'ala ne jannat se nikaal diya tha?

A: Adam (a) ko bhi Allah Ta'ala ne jannat se nikal diya tha.

Q: Adam (a) ki tauba kaise kabool hui?

A: Adam (a) ne Allah Ta'ala se kuch kalimaat seekhe to Allah Ta'ala ne inki tuaba qubool farmali.

Q: Kya Adam ﷺ ne Muhammad ﷺ ke waaste y waseele se dua ki thee?

A: Aisa kehna saheen nahi.

Q: Wo kalimaat kya the? Jin se Adam (a) ne dua maa'ngi thee?

A: '*Allahumma Inni Zalamtu Nafsi Zulman Kaseerau'n walaa Yaghfiruz Zunooba Illa ant.... – Aey Hamaare Rab Hamne Apni Jaano'n Par Zulm Kiya, Agar Tune Hamei'n Maaaf Na Kiya To Ham Khasaara Paane Waalo'n Mein Se Ho Jaae'nge.*'

Farishte

Q: Farishte kis cheez se paida kiye gaye?

A: Farishte noor se paida kiye gaye.

Q: Wahee paho'nchaane ka kaam kis Farishte ke zimme hai?

A: Hazrat Jibraeel (a).

Q: Soor phoo'nkne ka kaam kis Farishte ke zimme hai?

A: Hazrat Israfeel (a).

Q: Rooh qabz karna kis ke zimme hai?

A: Malikul Maut aur Inke Saathiyo'n ke.

Q: Baarish barsaane ka kaam kis farishte ke zimme hai?

A: Hazrat Meekaeel (a).

Q: Insaano'n ke amaal likhne ka kaam kiske zimme hai?

A: Kiraaman Katebeen ke zimme hai.

Q: Insano'n ki hifaazat ka kaam kiske zimme hai?

A: Mo'oqbaat ke zimme hai.

Q: Jannat ki hifaazat karne waale kaun se farishte hain?

A: Rizwan aur inke saathee.

Q: Jahannam ka daarogha kaun hai?

A: Maalik farishta.

Q: Qabar mein sawaal o jawaab kis farishte ke zimme hain?

A: Munkar Nakeer.

Aasmaani Kitaabe'n

Q: Kya Allah Ta'ala ne amsaan se insano'n ki hidaayat ke liye kitaabe'n utaari hain?

A: Jee haa'n.

Q: In kitaabo'n ke naam lijiye?

A: Sheefa Ibrahim, Saheefa Musa, Tauraat, Zaboor, Injeel, Quran e Kareem.

Q: Saheefa Ibrahim kis par utre?

A: Hazrat Ibrahim (a) par.

Q: Tauraat kis par utri?

A: Hazrat Musa (a) par.

Q: Zaboor kis par utri?

A: Hazrat Dawood (a) par.

Q: Injeel kis par utri?

A: Hazrat Esa (a) par.

Q: Quran kis nabi par utra?

A: Hazrat Muhammad ﷺ par.

Q: Kya in sab baato'n par eman laana zaroori hai?

A: Haa'n, tamaam kitabo'n par eman laana zaroori hai.

Q: Kya in kitabo'n par amal karna bhi zaroori hai?

A: Quran ke alaawa tamaam kitabe'n mansooqh hogae hain is liye in par amal karna jaez nahi.

Q: Kya in kitabo'n ko badal diya gaya hai

A: Haa'n, pehli ummato'n ne in kitabo'n mein tabdeeli kardi thee.

Q: Kya quran mein bhi tabdeeli ho gai hai?

A: Quran mein tabdeeli naamumkin hai. Allah Ta'ala ne khud iski hifaazat ka zimma uthaaya hai.

Q: To aaj ke daur mein kin kitabo'n par amal kiya jae?

A: Ab qiyaamat tak Quran e Paak aur Ahaadees e Mubaaraka par amal kiya jaeega.

Q: Quran to wahhee e ilaahi hai, magar hadees ko to wo maqaam haasil nahi.

A: Quran paak ki tarha ahaadees bhi wahhee e ilaahi hain, Quran wahhee e matloo hai aur ahaadees wahhee e ghair matloo hai.

Q: To kya ahaadees e mubaaraka ke baghair hamaara deen mukammal na hoga?

A: Bilkul nahi, Quran ki tarha ahaadees bhi deen ki buniyad hain.

Q: Lekin ahaadees mein to badaa iqhtelaaf paaya jaata hai, koi Gareeb hai, koi Zaeef aur koi Saheeh hai. Is tarha bahot se darje paaye jaate hain.

A: Saheeh ahaadees islam ki buniyad hain aur inhe'n koi badal nahi sakta.

Q: Wo Kyou'n?

A: Wo is liye ke Allah Ta'ala ne Quran paak ke saath saath ahaadees e mubaaraka ki hifaazat ka bhi zimma liya hai.

Q: Wahhee e matloo kise kehte hain?

A: Wo wahhee jiski namaz mein tilaawat ki jaaye, jaise Quran e paak

Q: Wahhee e ghair matloo kise kehte hain?

A: Wo wahhee jiski namaaz mein tilaawat na ki jaae. Jaise ahaadees e mubaaraka.

Rasool

Q: Sabse pehel Rasool kaun the?

A: Hazrat Adam (a).

Q: Iqhtelaaf ke baad sab se pehele Rasool kaun they?

A: Hazrat Nuh (a).

Q: Sab se aaqhri Rasool kaun hain?

A: Hazrat Muhammad ﷺ.

Q: Khaatimun Nabiyeen ka kya maani hai?

A: Khaatimun Nabiyeen se muraad sab se aakhir mein aane waale nabi hain.

Q: Khatimun Nabiyeen kis ka laqab hai?

A: Hazrat Muhammad ﷺ ka.

Q: Kya hazrat Muhammad ﷺ ke baad koi Nabi nahi aayega?

A: Muhammad ﷺ ke baad koi nabi nahi aayega. Jo bhi nabuwat ka da'awa karega wo jhoota hoga.

Q: Kya Muhammad ﷺ saari duniya ki taraf bheje gae hain?

A: Haa'n, Nabi e Akram ﷺ saari duniya ki taraf bheje gae hain.

Q: Ooolul A'azm Rasool kaun kaun hain?

A: Hazrat Nuh (a), Hazrat Ibrahim (a), Hazrat Musa (a), Hazrat Esa (a), Hazrat Muhammad ﷺ.

Taqdeer

Q: Taqdeer ka kya matlab hai?

A: Taqdeer ka matlab qismat hai, jo Allah Ta'ala ne likh di hai.

Q: Kya jo kuch hamari qismat mein likh diya gaya hai ham ne wohi karna hai?

A: Haa'n insan wohi kuch karega aur isko wohi kuch milega jo iski qismat mein hai.

Q: Kya insan taqdeer ke hatho'n majboor hai?

A: Insan majboor nahi hai, balki taqdeer Allah Ta'ala ka ilm hai. Allah Ta'ala ne wo sab likh diya hai jo kuch insan ne karna tha.

Q: Jab sab kuch likh diya gaya hai to phir mehnat karne ka kya faaeda?

A: Mehnat karna zaroori hai.

Deen e Islam

Q: Deen e Islam ka kya maani hai?

A: Deen e Islam ka maani, Salaamati Ka Deen hai.

Q: Allah Ta'ala ne hamare liye kis deen ko pasand kiya?

A: Allah Ta'ala ne hamare liye Islam ko pasand kiya.

Q: Allah Ta'ala ne Muhammad ﷺ par kis deen ko mukammil kiya?

A: Deen e Islam ko.

Q: Allah Ta'ala qiyaamat ke din kis deen ko qabool karega?

A: Deen e Islam ko.

Q: Deen e Islam ke ajzaa kaun se hain?

A: Tauheed aur Risaalat.

Q: Deen e Islam kin cheezo'n ka majmooa hai?

A: Quran o Hadees ka.

Q: Deen e Islam ki taareef kya hai?

A: Tauheed ka iqraar aur is daur ke Nabi ki parwee karne ko Islam kehte hain.

Q: Aaj ke daur mein Deen e Islam ki kya taareef hai?

A: Allah Ta'ala ki Tauheed ko manna aur Muhammad ﷺ ki pairwee karna Islam hai.

Q: Kya qiyaamat ke din Allah Ta'ala Deen e Islam ke alaawa kisi aur deen ko qubool karega?

A: Allah Ta'ala qiyaamat ke din Deen e Islam ke alaawa kisi Deen ko qubool nahi karega.

Q: Nabi ﷺ kis cheez ko hamare liye chod kar gae?

A: Quran aur Hadees ko.

Q: Kya aaj ke daur mein Tauraat aur Injeel par amal karna jaez hai?

A: Quran aur Hadees ki bajaae Tauraat aur Injeel par amal karna jaez nahi hai.

Arkaan e Islam

Q: Arkaan e Islam kitne hain?

A: Arkaan e Islam 5 hain.

Q: Arkaan e Islam kaun kaun se hain?

A: Kalma (Tauheed or Risaalat), Namaz, Roza, Zakat aur Haj.

Q: Kalma kya hai?

A: Kalma Tauheed e Baari Ta'ala aur Muhammad ﷺ ki risaalat o nabuwwat ka zaban se iqraar aur dil se yaqeen karna hai.

Q: Kya Tauheed ko manne ki bajaaye shirk karne wale ko baaqi arkaan par amal karne ka sawab milega?
A: Tauheed na manne waale aur shirk karne waale ko Namaz, Roza, Zakat aur Haj ka koi sawaab nahi milega.

Q: Namaz na padhne walo'n kya jurm hai?
A: Amadan Namaza na padhne waale kaafir hain aur daaerah Islam se khaarij hain.

Q: Jo shaqs Zakat ka inkar karde iska jurm kitna badaa hai?
A: Aisa shaqs waajibul qatl hai.

Q: Kya arkaan e Islam par amal zaroori hai?
A: Haa'n Arkaan e Islam par amal karke hi koi shaqs musalman reh sakta hai aur Allah ke fazal se jannat ka haqdaar ban sakta hai.

Q: Agar kisi shaqs ki tableegh se koi shaqs arkaan e islam par amal karta hai to isko kitna ajar milega?
A: Rasool Allah (a) ka farman hai ke bhalaai ki raah par kisi ko chalaane waale ko bhalaai par amal karne waale ke baraabar sawaab milega.

Q: Logo'n ko sab se pehle kis cheez ki daawat deni caahiye?
A: Logo'n ko sab se pehle Allah Ta'ala ki Tauheed ki daawat deni caahiye.

Author of the Book: **Syed Talib ur Rahman Shah Hafizahullah**

Nazar e Saani: **Professor Doctor Abdur Rahman Fayuwaai [Jamia al Imam ar Riyadh, Saudi Arabia]**

Professor Doctor Suhail Hasan [Islamia University, Islamabad]

Transliterator of the book [to roman English]: Rehan bin Saleem Syed Barey

Note: I have tried to use the best and easiest words for transliteration, (I also tried to explain few words where ever required with (T:)), however if you find anything which might make this transliteration even better then please inform me @ rehan.hse@live.com

Having read this article, if you deem it work forwarding, please do forward to anyone you wish. If it motivates one person to come firmly on the track of Quran and Sunnah, I would consider my efforts has been successful.

Dua-go,
Rehan bin Saleem Syed Barey
Abu Dhabi
20th of July 2011
